

RUSSISCHE WERKWOORDSVORMEN: 100 STRUCTUURVRAGEN

Opmerkingen vooraf

- De vragen zijn gebaseerd op de hoofdstukken “De werkwoordsvormen” en “De vorming van aspectparen” uit *Russische Grammatica* (red. Peter Houtzagers), Bussum: Coutinho, 2003, blz. 267-368. Beide hoofdstukken zijn geschreven door Willem Vermeer. Ik dank Houtzagers en Vermeer voor correcties en aanvullingen.
 - Afkortingen: TAD, TPD, VAD, VPD verwijzen naar het Tegenwoordig Actief, Tegenwoordig Passief, Verleden Actief, respectievelijk Verleden Passief Deelwoord.
 - Met “klasse” wordt bedoeld werkwoordklasse A, B, C, D, E, F of G.
 - Met “groep” wordt bedoeld werkwoordgroep A1, A2, A3 ..., B1 ..., C1, C2 ... enz.
 - Vormen voorzien met een asterisk zijn foute vormen. Als * tussen haakjes staat, wordt in het midden gelaten of de vorm goed of fout is.
1. Als men alle werkwoordsvormen aan de hand van één bepaald werkwoord wil laten zien, aan welke voorwaarden moet dat werkwoord dan voldoen?
 2. Geef bij benadering aan hoeveel werkwoorden er *niet* eindigen op een klinker + *-ть*.
 3. Welke informatie geeft de letter *y* in (я) *тpенецý* over stam en uitgang?
 4. Als men in het Russisch de infinitief weet kan men daarvan o.a. de verleden tijd afleiden. Wat kan in het Nederlands van de infinitief afgeleid worden?
 5. Als een bepaald verschijnsel een “Kerkslavisme” wordt genoemd, wat wordt dan bedoeld?
 6. Is het afgeleide imperfectief van *опоздáть* voorspelbaar? Licht het antwoord toe.
 7. Is er iets mis met de gerundiumvorm (*)*ошибívся* (van *ошибítься*)? Licht het antwoord toe.
 8. Geef bij benadering de omvang van de gesloten groep A4 (*кpичáть*) aan.
 9. Is het afgeleide imperfectief van *соблюстí* voorspelbaar? Licht het antwoord toe.
 10. Hoe zou de imperatief (tweede persoon enkelvoud) van *дáть* volgens de gangbare vormingsregels hebben moeten luiden?
 11. Geef de met *об-* geprefigeerde infinitiefvorm van *явítь*.
 12. Waarom is de vorm (я) **освобождý* per definitie onmogelijk?
 13. *сосáть* gaat volgens groep A3 (*искáть*). Misschien verwacht men op grond hiervan (я) **сошý*. Maar het is (я) *сосу́*. Is dit simpelweg een uitzondering of is hier meer aan de hand? Beredeneer in het laatste geval het antwoord.

14. *разогнать* heeft de presensvormen *разгоню́, разгони́шь* enz. Het prefix gedraagt zich op een manier die het Nederlands niet kent. Wat wordt bedoeld?
15. *стонать* gaat volgens groep A3 (*иска́ть*). Misschien verwacht men op grond hiervan (я) **стоню́*. Maar het is (я) *стону́*. Is dit simpelweg een uitzondering of is hier meer aan de hand? Beredeneer in het laatste geval het antwoord.
16. Waarom is het VPD **рассёрженный* (van *рассерди́ть*) per definitie onmogelijk?
17. Is er iets mis met de TPD-vorm (*)*купи́мый* (van *купи́ть*)? Licht het antwoord toe.
18. Is het afgeleide imperfectief van *перекле́ить* voorspelbaar? Licht het antwoord toe.
19. Waarom luidt de “Algemene Accentregel” niet **Heeft een werkwoord in de infinitief het accent op de stam, dan blijft het accent in alle andere vormen op diezelfde lettergreep liggen?*
20. Bij welke infinitief hoort de imperatiefvorm *подо́й!*?
21. Geef een voorbeeld van een werkwoordsvorm eindigend op klinker + *-ся*.
22. Geef bij benadering de omvang van de gesloten groep C2 (*зоре́ть*) aan.
23. Waaraan kan men zien dat *здорóваться* niet volgens groep A2 (*рисова́ть*) kan gaan? Beredeneer het antwoord.
24. Als een infinitief *niet* eindigt op een klinker + *-ть*, waarop eindigt hij dan wel?
25. Beredeneer volgens welke groep *влиять* ‘beïnvloeden’ gaat.
26. Wat is het normale accenttype van het presens van groep C2 (*зоре́ть*)?
27. Is het afgeleide imperfectief van *реши́ть* voorspelbaar? Licht het antwoord toe.
28. Wat is er uniek aan de vorming van het aspectpaar *купи́ть/покупáть*?
29. Beredeneer volgens welke groep *умножа́ть* ‘vermeerderen, uitbreiden’ gaat.
30. Welke informatie geeft de letter *ю* in (я) *бою́сь* over stam en uitgang?
31. In hoeverre is de vorming van het afgeleide imperfectief *ступáть* (bij *ступи́ть*) afwijkend?
32. Wat is de op één na grootste groep werkwoorden?
33. Geef bij benadering de omvang van de gesloten groep C3 (*тере́ть*) aan.
34. Wat is er bijzonder aan de presensvormen van *хоте́ть*?
35. Beredeneer volgens welke groep *вереца́ть* ‘sjiirpen, krijzen’ gaat.
36. Bij klasse G (eenlettergrepige werkwoorden op *-ать/-ять* of *-ыть/-ить*) is er een zekere samenhang tussen het accent van het presens en dat van de verleden tijd. Welke samenhang wordt bedoeld?
37. Waarom zou het gerundium van *лежа́ть* met stamaccent eigenlijk **ле́жа* en niet *ле́жа* moeten zijn?

38. Waarom zou het gerundium van *леж́ать* eigenlijk **леж́а* en niet *лѣжа* moeten zijn?
39. Valt te voorspellen dat het VAD *нёсший* van *не́сти* een *ě* in de stam heeft en het VAD *вѣдший* van *вѣ́сти* een *e* in de stam heeft? Licht het antwoord toe.
40. Is er iets mis met de VAD-vorm (*)*выно́сивший* (van *выно́сить*)? Licht het antwoord toe.
41. Is er iets mis met de VAD-vorm (*)*вѣ́носивший* (van *вѣ́носить* ‘[zwan-gerschap] uitdragen; [gedachte e.d.] helemaal rijp maken’)? Licht het antwoord toe.
42. Op basis van welke informatie kan bij aspectparen van het type *засы́пать/засы́паться* worden bepaald welk werkwoord perfectief is en welk imperfectief?
43. Geef bij benadering de omvang van de gesloten groep A3 (*иска́ть*) aan.
44. Waarom hoort het werkwoord *сѣ́живать* tot geen enkele groep van klasse A (meerlettergrepige infinitieven op *-ать/-ять*)?
45. Wat is er bijzonder aan het accent in het presens van *колеба́ть*?
46. Beredeneer volgens welke groep *желте́ть* ‘vergeelen’ gaat.
47. Wat is er bijzonder aan de vormen van de verleden tijd van *ошибѣ́ться*?
48. Het accent van de verleden tijd ligt gewoonlijk daar waar het ook in de infinitief ligt. Er zijn echter twee klassen met beweeglijk accent of vast eindaccent. Welke twee klassen worden bedoeld?
49. Is het afgeleide imperfectief van *замѣ́рзнуть* voorspelbaar? Licht het antwoord toe.
50. Maak een met *пред-* geprefigeerd TAD van *идти́* (dat overigens niet als zodanig zou kunnen bestaan).
51. In onverzorgd taalgebruik kom je in plaats van (*они*) *плáтят* ook *плóтят* tegen. Hoe zou men de klinkerwisseling in de laatste vorm kunnen verklaren?
52. Wat is het verschil tussen *она роди́ла* en *она родилá*?
53. Het VPD van *принудѣ́ть* luidt *принуждѣ́нный*. Wat is hier bijzonder aan?
54. Is het afgeleide imperfectief van *размоло́ть* voorspelbaar? Licht het antwoord toe.
55. Er zijn twee grote groepen waarbij terugtrekkend accent in het presens voorkomt. Welke groepen zijn dat?
56. Wat wijst erop dat *просветѣ́ть* ‘door onderwijs, voorlichting e.d. verheffen’ Kerkoslavische medeklinkerwisseling heeft?
57. Waarom heeft *принадле́жать* geen perfectieve tegenhanger?
58. Wat is er bijzonder aan de presensvormen van *бежа́ть*?
59. Beredeneer de mannelijke vorm van de verleden tijd van *мо́кнать* ‘nat, vochtig worden’.

60. Is het afgeleide imperfectief van *успéть* voorspelbaar? Licht het antwoord toe.
61. Is er iets mis met de VAD-vorm (*)*сшéдший* (van *сойти*)? Licht het antwoord toe.
62. Wat is het normale accenttype van het presens van klasse E (*колóть*)?
63. In hoeverre is de vorming van het afgeleide imperfectief *срáвнивать* (bij *сравни́ть*) afwijkend?
64. Is er iets mis met de VAD-vorm (*)*сши́вший* (van *шить*)? Licht het antwoord toe.
65. Wat is er bijzonder aan het accent in het presens van *знить*?
66. In hoeverre is de vorming van het afgeleide imperfectief van *пригласи́ть* voorspelbaar?
67. Tot welke groep behoren de meeste werkwoorden?
68. Welke informatie geeft de letter *ю* in (*я*) *говору́ю* over stam en uitgang?
69. Bij groep A2 (*рисова́ть*) kan men verschillende accenttypen in het presens verwachten. Wanneer komt welk type voor?
70. Tot welke groep behoren bijna alle afgeleide imperfectieven?
71. Geef de infinitieven die bij (*я*) *узнаю* kunnen horen.
72. Beredeneer volgens welke groep *вэ́ять* 'waaien' gaat.
73. Wat is het normale accenttype van het presens van groep A4 (*крича́ть*)?
74. Beredeneer volgens welke groep *ку́шать* 'eten' gaat.
75. Kan men een voorspelling doen over het accenttype van het presens van enerzijds *храни́ть* 'bewaren' en anderzijds *хорони́ть* 'begraven'? Licht het antwoord toe.
76. Wat is het gerundium van *ду́ть*?
77. Wat is het gerundium van *де́ть*?
78. Wat is het gerundium van *не́ть*?
79. Wat is het gerundium van *ни́ть*?
80. Beredeneer volgens welke groep *хрипе́ть* 'schor spreken' gaat.
81. Is het afgeleide imperfectief van *улыбну́ться* voorspelbaar? Licht het antwoord toe.
82. Achter het werkwoord (-)*перéть* gaan twee verschillende woorden schuil. Geef van beide een voorbeeld, inclusief vertaling.
83. Beredeneer de mannelijke vorm van de verleden tijd van *моргну́ть*?
84. Wat is er vermeldenswaardig aan *вы́нуть*?
85. Is het afgeleide imperfectief van *простере́ть* voorspelbaar? Licht het antwoord toe.
86. Geef bij benadering de omvang van de gesloten klasse E (*колóть*) aan.
87. Wat is het normale accenttype van het presens van klasse F (*нести́*)?
88. Met welke vorm hangt het accent van de verleden tijd van werkwoorden van klasse F (*нести́*) samen? Licht het antwoord toe.

89. Hoe zou de imperatief (tweede persoon enkelvoud) van *давать* volgens de gangbare vormingsregels hebben moeten luiden?
90. Waarom is de imperatief (tweede persoon enkelvoud) van *лечь* niet **лязь* (wat men op grond van de gangbare regels voor de vorming zou verwachten) maar *ляг*?
91. Is er iets mis met de TAD-vorm (**)заработающий* (van *заработать*)? Licht het antwoord toe.
92. In het verhaal “Смерть в чате” van Ирина Денежкина komt (я) *чатюсь* (van *чатиться* ‘chatten’) voor. Wat is er bijzonder aan deze vorm?
93. Het werkwoord *лгать* gaat volgens groep А3 (*искать*). Hoe is dat te rijmen met het terugtrekkend accenttype dat voor deze groep karakteristiek is?
94. Is er iets mis met de VPD-vorm (**)погаснутый* (van *погаснуть*)? Licht het antwoord toe.
95. Als gerundium van *принести* kan men zowel *принеся* als *принёшии* tegenkomen. Wat is het verschil in gebruik tussen beide vormen?
96. Er zijn twee composita van *держать*, die beide met het prefix *с-* in de betekenis ‘samen met’ zijn samengesteld. Het ene luidt *содержать* ‘bevatten’, het andere *сдержать* ‘[gevoelens] inhouden, beheersen’. Hoe is het verschil tussen de vormen van het prefix te verklaren?
97. Hoe is het verschil tussen de vormen van het prefix te verklaren in enerzijds *подберу!* en anderzijds (я) *подобрал*?
98. In Google heeft de imperatiefvorm (*не*) *бойсь!* vele hits. In hoeverre wijkt deze vorm af van de norm?
99. Bij welke infinitief hoort het VAD *происшедший*?
100. Eén van de Russische muurgedichten in Leiden is van Chlebnikov (Apothekersdijk 26). De eerste regel van dat gedicht is hieronder afgebeeld. Welke fout zit er in die regel?

